

Zmiany w japońskim prawie rodzinnym jako efekt kontaktów ze światem zewnętrznym w okresie od IX do XXI wieku.

W mojej pracy postaram się przybliżyć wpływ obcych kultur prawnych (francuskiej, niemieckiej i amerykańskiej) i zmian w globalizującym się społeczeństwie na instytucje uznania dziecka, prawa do opieki (duży wpływ miała tutaj ratyfikacja konwencji haskiej z 1980 r.), małżeństwa, rozvodu czy też przysposobienia.

Instytucje te przeszły ogromne zmiany w wyniku kontaktów z zewnętrznym światem, które zintensyfikowały się po otwarciu Japonii (1853, koniec polityki sakoku) na świat zachodni.

Kodeks cywilny z r. 1898 nadawał mężczyźnie, jako głowie rodziny, absolutną władzę nad żoną i dziećmi – jako jedyny miał prawo do pozywania, przyjmowania darowizn i dysponowania majątku domowników. Było to pierwsza kodyfikacja i unifikacja prawa, które do tej pory było bardzo zróżnicowane, zależne od klasy i oparte tylko na tradycji. Kodeks ten zawierał przełomową zmianę – ślub nie był już kontraktem zawierającym przez dwie rodziny, ale kontraktem zawierającym przez zainteresowane osoby.

Część IV Minpo jest efektem częściowej recepcji Kodeksu Napoleona, co jest zasługą jednego z kodyfikatorów, Gustave'a Boissonade'a (widać również wpływy draftów BGB, który wszedł w życie w 2 lata po Minpo) – uległa ona rewizji dopiero podczas amerykańskiej okupacji po II Wojnie Światowej (1948).

Kodeks cywilny nie jest jedynym istotnym źródłem prawa rodzinnego w Japonii – należy pamiętać o starszym od niego Kosekiho, prawie dotyczącym rejestrów rodzinnych. Rejestr rodzinny (Koseki) jest prowadzony osobno dla każdego i - aby małżeństwo, uznanie ojcostwa dziecka pozamałżeńskiego bądź też adopcja stała się prawnie ważna musi zostać wpisana do rejestru. Instytucja ta powstała pod wpływem prawa chińskiego (pierwsze rejestry były tam prowadzone już ok 2000 lat p.n.e.).

Po amerykańskiej rewizji japońskie prawo rodzinne ulegało jedynie kosmetycznym zmianom, np. uwspółcześnieniu języka – czy i ono ulegnie zmianom w obliczu prognozowanej na drugą dekadę XXI wieku nowelizacji japońskiego kodeksu cywilnego?